

במהלך התקופה שמ-1.1.95 עד 31.12.95 נתקבלו במוקד 1978 פניות.
במהלך שנת 1994 נתקבלו 1913 פניות.

טבלת תלונות שנתקבלו במוקד במהלך התקופה 1.1.95 - 31.12.95
עפ"י נושאים:

<u>הנושא</u>	<u>מס' התלונות</u>	<u>% מסך התלונות</u>	<u>% מהתלונות ב-1994</u>
איתורים	1376	69.6%	52%
תושבות גדה	115	5.9%	12.8%
תושבות י-ם	54	2.8%	7.8%
אישורי יציאה	102	5.2%	5.7%
כניסה מירדן לגדה	22	1.2%	2.9%
היתרי כניסה לעזה	24	1.3%	
כניסה לישראל	156	8%	9%
אלימות	32	1.7%	3.5%
נעדרים	0	0%	0.2%
נזק לרכוש	6	0.3%	1.6%
* אחר	61	4%	4.5%
סה"כ	1978	100%	100%

(* הקטיגוריה אחר כוללת ביקורים בכלא, 29 תלונות על החרמת תעודות זהות, החזרת גופה, זכויות עובדים, קנסות מינהליים, שינוי מען, ביטוח בריאות לתושבי מז' ירושלים וכד'.

זכויות אסירים ועצירים

א. איתורים

בשנת 1994 נתקבלו 996 פניות שעניינן איתור עצורים, מהן למעלה מ-200 מרצועת עזה. לשם השוואה - ב-1993 כולה נתקבלו 440 פניות חדשות לאיתורים.

ב-1995 נפתחו 1376 תיקים חדשים בקטגוריה של איתור, אולם בפועל נערכו **2111** איתורים (יש להסביר כי מי שאותר בעבר ופרטיו הוכנסו למאגר המידע של המוקד, אין נפתח בגינו תיק חדש כאשר מבקשים לאתרו שוב. מכאן - נרשמו במאגר הממוחשב ב-1995 1376 עצורים שפרטיהם לא היו עדיין בנמצא במוקד, אולם נתבקשנו לאתר בסך הכל 2111 איש, ביניהם גם אלה שזה לראשונה איתרנו).

לעניין זה יש להדגיש כי אין קיים עדיין בצה"ל כל פתרון למתן מידע על עצורים - הפתרון לנושא זה נותר המוקד להגנת הפרט, לבדו, וזאת למרות

החוק הצבאי לפיו "נעצר אדם, תימסר ללא שיהוי ידיעה על מעצרו ומקום הימצאו לאדם הקרוב...".

בספטמבר 1995 עתרנו לבג"צ, יחד עם האגודה לזכויות האזרח, בעניין הימנעות הצבא מהעברת מידע למשפחות על המעצר ועל מקום הימצאו של העציר. על העתירה ראו בפרק עתירות לבג"צ.

טבלת פניות לאיתור על פי חלוקה לאזורים ושנים נכון ליום 31.12.95:

שנה	שכם	טו"כ	רמאללה	י"ם	ב"ל	חברון	גנין	יריחו	אחר	עזה	סה"כ
1988	2		31	24	32	10		3			107
1989	10	4	132	61	110	34	4	5	6	1	370
1990	5	9	101	37	56	7	2	3	2	2	228
1991	6	4	55	35	29	9	6	1	2	4	151
1992	5	1	35	36	26	1	1		3	3	111
1993	32	21	75	56	59	63	9		2	123	440
1994	45	42	102	98	218	295	9	1	1	182	996
1995	107	88	109	66	396	553	19	4	4	27	<u>1376</u>
											3779*

* מספר זה אינו מוחלט, שכן מי שאותר בעבר ויש פנייה חדשה בעניינו - איננו פותחים לו רשומה או תיק אלא מאתרים אותו בהמשך לאיתור הקודם.

בנושא האיתורים חל שינוי דרסטי כיום לאור הפריסה מחדש של צה"ל - צה"ל פינה את כל מתקני הכליאה הצבאיים הקבועים שהחזיק בגדה, ונותרו עתה מעט מתקנים זמניים, בהם מוחזק אדם משך מספר ימים מועט בלבד. העצירים מועברים לישראל - כאמור, בניגוד לחוק הבינלאומי האוסר על החזקת הנכבש באזור הכובש.

האיתורים נעשים עתה לפיכך, במרבית המקרים, מול המשטרה ושירות בתי הסוהר, המאורגנים טוב יותר מהצבא למתן מידע. אולם גם עתה אין עצור פלסטיני מקבל את הזכות האלמנטרית של שיחת טלפון למשפחה, להודיע על מקום מעצרו, ולמרות שהוא מוחזק בישראל, הרי עדיין חלה החובה על שלומו ובטחונו על צה"ל - האחראי עדיין על כל נושא הבטחון בשטחים.

אין ספק כי תחול ירידה ניכרת בכמות המעצרים ע"י צה"ל, שכן עפ"י הפריסה מחדש, באזור A לא תהיה נוכחות צבאית ישראלית, שכן מדובר בערים. באזור B סביר להניח כי יקטן מספר העצורים שכן זהו אזור הנתון לשליטה משותפת של צה"ל ורש"פ. אזור C נותר בשליטה ישראלית וסביר כי מספר העצורים יישאר בעינו.

המצב החדש שבו מועברים עצירים ואסירים פלסטינים אל תוך ישראל, "תורם" גם למיעוט מפגשים בתקופה הקריטית של הימים הראשונים למעצר בין העציר לעורך דינו, בשל מדיניות הסגרים המתהדקת והולכת, ובשל המרחק הגיאוגרפי. רבים מעורכי הדין הפלסטינים בשטחים מתקשים להשיג היתרי כניסה לישראל ועלות שירותיו של עורך דין ישראלי - גבוהה בהרבה משל עמיתו הפלסטיני. ועוד - במקרים שהשלטונות אוסרים על מפגש בין העציר לעורך דינו או במקרים של הפעלת עינויים על העצור, הרי עורך הדין הפלסטיני (שאינו חבר בלשכת עורכי הדין הישראלית) אינו יכול לפנות לבג"צ כדי לדרוש הפסקת העינויים או סילוק המכשלה של הצו האוסר מפגש עם מרשו.

מתוך כך שהמוקד הוא המאתר את מקום הימצאם של עצירים ולפיכך "מצוי בתמונה" הכוללת, ומתוך כך שמרבית העצורים מוחזקים בישראל, הרי החלטנו לצעוד צעד קדימה בנדון ולהתחיל לטפל גם באופן פרטני במעוונים - אם בנושא איסור מפגש עם עו"ד ואם כנגד העינויים שעוברים העצירים בחקירות.

בשל כל אלה, אנו מקווים לספק שירותים משפטיים מהירים לעצורים המעוונים בחדרי החקירות של השב"כ בתוך ישראל. על טיפולנו בעניין זה עד כה, נא ראו בפרק עתירות לבג"צ וקדם בג"צ.

ב. עינויים

שלוש הצעות חוק שיובאו בקרוב לאישור הממשלה, קשורות כולן לזכויות עצורים וחשודים. ארגוני זכויות האדם חברו לפעולה משותפת כנגד ניסוחים מסוימים בעניין הצעות החוק ובעד אימוץ קריטריונים הוגנים, המתבססים על ערכי זכויות אדם והדין הבינלאומי.

1. חוק השב"כ - הצעת החוק טרם פורסמה באופן רשמי. עניינה של הצעה, עפ"י פרסומים בעיתונות, קביעת מערכת הסמכה באמצעותה ניתן להתקין תקנות המסדירות סמכויות חקירה שלא תפורסמנה ואף הדיונים לגביהן יהיו חשאיים.

תקנות חשאיות אלה תשמשנה לכאורה בסיס להתיר אמצעי חקירה אלימים, משפילים או אכזריים, הפוגעים בגוף האדם, בנפשו ובכבודו. החשאיות תמנע אפשרות של ביקורת שיפוטית על חוקיות האמצעים. הארגונים החברים בקואליציה מתנגדים לחקיקה נסתרת הקובעת מה מותר ומה אסור בחקירות השב"כ. נתנגד גם להסמכת השב"כ לפגוע בכבוד האדם ובגופו וכן נתנגד למתן היתר לשב"כ לחרוג מאיסורי חוק העונשין.